

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ СЕРЕД МОЛОДІ

Богдан СОРОКА

здобувач фахової передвищої освіти

*Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський коледж
Національного університету біоресурсів і природокористування
України»*

Науковий керівник:

Мирослава СОРОКА

викладач-методист

*Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський коледж
Національного університету біоресурсів і природокористування
України»*

Сучасна українська соціолінгвістика розглядає мову як багатовимірний феномен, що визначає не лише комунікативні процеси, а й політичні, культурні та соціальні трансформації. Українська мова сьогодні є ключовим чинником формування національної ідентичності та символом державності, адже саме вона стала маркером політичної консолідації та культурного відродження. У культурному вимірі українська мова виступає носієм традицій, цінностей і світогляду, забезпечує передачу історичної пам'яті та слугує засобом збереження культурної спадщини.

Водночас у соціальному аспекті вона виконує інтеграційну функцію, сприяючи єдності суспільства та взаєморозумінню між різними регіонами й соціальними групами. Мовні практики в Україні відображають процеси соціальної стратифікації: вибір української чи іншої мови у публічному та приватному просторі може сигналізувати про ціннісні орієнтації, рівень освіти, професійну чи етнічну належність. Зміни у мовній політиці, зокрема посилення ролі української мови в освіті, медіа та державному управлінні, відображають глибинні трансформації суспільства та його прагнення до культурної самостійності.

Сучасна українська соціолінгвістика особливо акцентує увагу на молоді, адже саме вона є носієм нових мовних практик і культурних тенденцій. Для молодого покоління українська мова стає не лише засобом комунікації, а й символом приналежності до спільноти, маркером ідентичності та способом самовираження. Молодь активно

формує нові мовні стилі цифровою лексикою, що відображає глобалізаційні процеси та вплив цифрового середовища, поєднуючи літературну норму з елементами сленгу.

У політичному вимірі українська мова для молоді є знаком громадянської позиції та підтримки державності. Використання української у навчанні, соціальних мережах, культурних проєктах стає проявом свідомого вибору й демонстрацією цінностей покоління. У культурному аспекті мова виступає каналом передачі традицій, але водночас молодь активно переосмислює її, створюючи нові культурні продукти — музику, літературу, медіа-контент.

Молодь, як найбільш динамічна соціальна група, виступає рушієм мовних змін, адже саме вона активно взаємодіє з глобалізаційними процесами, цифровими технологіями та новими формами комунікації. Як зазначає Лариса Масенко, мовна поведінка молоді є показником загальних тенденцій розвитку суспільства та мовної політики держави [6].

У сучасному молодіжному середовищі спостерігається багатогранність мовних практик. З одного боку, українська мова активно використовується у сфері освіти, культурних проєктах, соціальних мережах. З іншого — поширені суржик, англіцизми та код-світчинг, що є природним наслідком глобалізації та впливу медіа. Молодь часто поєднує українську з іншими мовами, створюючи нові мовні гібриди, які відображають сучасну комунікативну реальність. Дослідження соціолінгвістів підтверджують, що мовна ідентичність молоді формується у взаємодії з культурними та політичними чинниками [2].

Особливо цікавим є використання української мови у цифровому просторі. Соціальні мережі, блоги, музика та кіно українською стають модними серед молоді, формуючи позитивний імідж мови. Важливим чинником є також державна мовна політика, яка сприяє зростанню престижності української мови та її поширенню у публічному просторі. Як зазначає у своїх працях Олександр Пономарів, мовна політика має безпосередній вплив на мовні практики молоді та їхнє ставлення до української мови [7].

Водночас актуальним завданням залишається популяризація української мови серед молоді. Інноваційні освітні технології відкривають нові можливості для цього процесу. Використання інтерактивних платформ, мобільних додатків, гейміфікації навчання робить процес опанування мови цікавим і доступним. Онлайн-курси, відеоуроки на YouTube чи TikTok, інтерактивні проєкти у форматі

масових відкритих курсів (MOOCs) дозволяють молоді вивчати українську у зручному форматі, поєднуючи навчання з розвагою.

Не менш важливу роль відіграють медіа. Створення якісного україномовного контенту — серіалів, музики, блогів — сприяє тому, що українська мова стає трендом. Молодь охоче споживає контент рідною мовою, коли він відповідає її інтересам і стилю життя. Соціальні ініціативи, такі як флешмоби, конкурси чи фестивалі, також мотивують використовувати українську у повсякденному спілкуванні. Державна «Стратегія популяризації української мови до 2030 року» підкреслює важливість формування україномовного інформаційно-культурного простору та підвищення мовної культури населення (Кабінет Міністрів України, 2020) [4].

Таким чином, соціолінгвістичний аналіз показує, що українська мова серед молоді перебуває у стані активної трансформації. Вона адаптується до нових умов, але водночас зростає її престижність і значення як чинника консолідації суспільства. Інноваційні методи викладання та популяризації здатні зробити українську мову ще більш привабливою й конкурентною у глобальному світі. Перспективи розвитку полягають у подальшій інтеграції мови у цифрові технології, підтримці молодіжних ініціатив та створенні сучасного україномовного контенту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк Б. Мовна ідеологія: соціолінгвістичний зміст концепту. *Мовознавство*. 2024. №1. С. 15–28.
2. Бурячок А. *Соціолінгвістика: сучасні підходи*. Київ: Либідь, 2015. 312 с.
3. Грабовий П. Молодіжний сленг у системі соціолектів сучасної української мови. *Лінгвістичні студії: зб. наук. праць*. Донецьк: ДонНУ, 2018. С. 112–120.
4. Кабінет Міністрів України. *Стратегія популяризації української мови до 2030 року*. Київ, 2020. 45 с.
5. Михальчук О. Мовно-інформаційний простір у контексті українського законодавства: соціолінгвістичні аспекти. *Мовознавство*. 2024. №1. С. 45–60.
6. Паянок Н. Сучасна молодь у стилі української незалежності: всеукраїнське соціологічне дослідження. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2022. № 2. С. 45–53.
7. Пономарів О. *Культура слова: мовні норми і практика їх застосування*. Київ: Либідь, 2017. 280 с.